

ВИСНОВКИ І ЗВЕРНЕННЯ
до Народних депутатів України –

**УЧАСНИКІВ “КРУГЛОГО СТОЛУ З ПРОБЛЕМОЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ
ВІДКРИТОГО (ВІЛЬНОГО) ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ІНШИХ ОБ’ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ”**

12 вересня 2005 року, Київ,
конференц-зал Комітетів Верховної Ради (Велика Житомирська, 11)

Шановні Народні депутати України!

*Шановні учасники парламентських слухань з питань розвитку
інформаційного суспільства в Україні!*

Учасники Круглого столу констатують, що на шляху широкого розповсюдження в Україні (і особливо в державному секторі України) Вільних (Відкритих) форм інтелектуальної власності, і зокрема програмного забезпечення, яке є однією з основ нової, постіндустріальної світової економіки – вже не перший рік поспіль стоять суттєві завади.

В першу чергу, це:

- **Відсутність логічної та ефективної загальнодержавної політики у сфері ІКТ**, яка твердо і гарантовано забезпечувала б чесну конкуренцію і відштовхувалася б не від відомчих, а від широких громадських інтересів і публічних, загальнодоступних інформаційних служб
- **Повна непрозорість відомчої політики в сфері інформатизації**; ігнорування “Закону про державні закупівлі” при прийнятті рішень про розвиток ІКТ
- **Лобіювання інтересів кількох великих пропріетарних фірм** та їх дилерів **замість відкритої конкурентної боротьби**; влаштування псевдо-тендерів із завчасно визначеним «переможцем», або відсутність навіть формальних тендерів при закупівлі програмного забезпечення для державних потреб
- **Відсутність чітко прописаних в законі норм**, які зобов'язували б проведення тендерів у сфері ІКТ за ознакою **функціональності** програмного продукту та за співвідношенням ціна/якість. Це призводить до виродження тендерів як таких, до перетворення конкуренції різних програмних продуктів і різних виробників – на конкуренцію між собою різних дилерів одного і того ж програмного продукту, однієї фірми
- **Неповні інструкції силовим органам щодо ознак «ліцензійності» програмного** (та й взагалі інтелектуального) **продукту**. Вся сучасна система захисту авторських прав побудована лише на ознаках одного типу інтелектуального продукту, пропріетарного, і не пристосована до (або ігнорує саме явище) Вільного (Відкритого) інтелектуального продукту, який не лише так само має право на існування, але і повинен мати відповідний захист

- **Відсутність в законодавчій базі мінімально необхідного обсягу нової термінології, визначень, що відповідають Відкритій (Вільній) інтелектуальній власності** – що не лише призводить до утруднень в діяльності національних розробників та розповсюджувачів відповідного програмного забезпечення, але і у багатьох випадках унеможливує їх судовий захист у разі порушення конституційних або інших прав
- **Чисельні протиріччя в діючому законодавстві, так саме як і окремі норми, які, не враховуючи феномену існування Вільної (Відкритої) інтелектуальної власності, і зокрема Вільного (Відкритого) програмного забезпечення, перешкоджають розповсюдженню Вільного (Відкритого) програмного забезпечення і створюють юридичні проблеми при його використанні (перелік додається)**

Внаслідок цього у вітчизняному секторі ІКТ домінують фінансово абсурдні (принаймні для бюджету та національних інтересів), але усталені багаторічною практикою схеми “просування” “закритих”, з обмеженою ліцензією, продуктів кількох закордонних виробників – замість прозорих правил вільної конкуренції, замість вільного доступу до надбаня світового банку розробок програмного забезпечення.

Не виконуються через це і рекомендації таких міжнародних організацій, як ООН та Єврокомісія – які опікуються зменшенням так званого “цифрового розриву” між різними прошарками населення, встановлюють відкриті та загальнодоступні стандарти роботи організацій державного, і особливо урядового, сектору.

Все це, в свою чергу, призводить до негативних політичних та економічних наслідків, як-от до гальмування євроінтеграційних процесів, включення України до списку порушників прав інтелектуальної власності, гальмування національної індустрії програмного забезпечення, збільшенню використання контрафактної продукції, тощо.

Учасники круглого столу вважають, що без урахування як на законодавчому, так і на практичному рівні феномену Відкритої (Вільної) інтелектуальної власності, і особливо – Відкритого (Вільного) програмного забезпечення – програма розбудови інформаційного суспільства в Україні є практично приреченою на зрив, як і в минулі роки.

Щоб цього не сталося у черговий раз, **учасники круглого столу пропонують:**

- **Забезпечувати будь-які державні замовлення у сфері ІКТ виключно через відкриті, завчасно оголошені тендери, що повинні відбуватися на базі порівняння функціональності різних програмних продуктів і їх співвідношення за параметром ціна/якість;**
- **Усунути протиріччя в законодавчій базі, які заважають використанню та розповсюдженню Вільного (Відкритого) програмного забезпечення (детальний аналіз відповідних законів та інших нормативних актів додається);**
- **Внести, відповідно до рекомендацій ООН та Єврокомісії, спеціальні пункти про необхідність розвитку Вільного (Відкритого) програмного забезпечення, а також про бажаність використання Вільного (Відкритого) програмного забезпечення в державному адмініструванні, в Національну програму**

інформатизації;

- **Припинити практику відомчої монополізації сфери ІКТ**; відкрити для рівного, конкурентного використання всіх доступних видів інтелектуальної власності сферу науки і освіти.

- **Прискорити розгляд та прийняття законопроекту** “Про використання Відкритих і Вільних форм інтелектуальної власності, Відкритих форматів даних та Відкритого (Вільного) програмного забезпечення в державних установах і державному секторі господарства”, який знімає проблему термінологічної та фактичної недосконалості законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності. Прийняття цього законопроекту, окрім забезпечення рівних умов для використання всіх актуальних форм інтелектуальної власності, дасть можливість виконати **Ухвалу Конституційного Суду України № 49-у/2004**, де сказано: *“... Чинне законодавство України з питань інтелектуальної власності не містить таких понять, як “Вільне програмне забезпечення”, “Відкрите програмне забезпечення”, “Відкриті стандарти”, “Відкриті протоколи”, “Закрите програмне забезпечення”... та інших моделей виробництва, розповсюдження та використання програмного забезпечення... Відповідно до частини другої статті 54 Конституції України, глави 35 Цивільного кодексу України... зазначені вище питання мають врегульовуватися законом.”*

Рух України до демократії в новому, постіндустріальному світі, не повинен гальмуватись старими доінформаційними підходами та корупційними методами.

Покладаючи надію на мудрість і волю Верховної Ради, що організувала слухання з актуальної проблематики побудови інформаційного суспільства – учасники круглого столу, члени громадських спілок і мереж виробників та користувачів Вільного (Відкритого) програмного забезпечення України, представники іноземних виробників інтелектуальної продукції, які за фактом не мають рівного доступу до українського ринку програмного забезпечення – закликають народних депутатів прислухатись до вимог часу і прийняти рішення, які відкрили б Україні шлях від нинішньої технологічної залежності – до рівної участі в міжнародному ринку продуктів високих технологій.

Документ підписаний переважною більшістю доповідачів, учасників та запрошених круглого столу; триває масове підписання документу через Інтернет на сайті conference.org.ua